

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA

A. M. COLLINSE

přednesené dne 5. května 2022¹

Věc C-700/20

London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association Limited

proti

Španělskému království

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná High Court of Justice (Vrchní soud, Anglie a Wales), Queen's Bench Division (Obchodní soud) (Spojené království)]

„Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Justiční spolupráce v občanských a obchodních věcech – Nařízení (ES) č. 44/2001 – Článek 1 odst. 2 písm. d) – Článek 34 odst. 1 a 3 – Uznání rozhodnutí vydaného v jiném členském státě – Rozhodnutí neslučitelné s rozhodnutím zahrnujícím rozhodčí nález vydaný mezi týmiž stranami v členském státě, v němž se o uznání žádá“

I. Úvod

1. Před necelými dvěma desetiletími, v listopadu 2002, se M/T Prestige, ropný tanker s jednoduchým trupem registrovaný na Bahamách (dále jen „loď“), rozlomila na dvě části a potopila se u pobřeží Galicie (Španělsko). V danou chvíli loď převážela 70 000 tun těžkého topného oleje a vzniklá olejová skvrna způsobila značné škody na plážích, ve městech a vesnicích podél severního pobřeží Španělska a západního pobřeží Francie. Jak je vysvětleno v bodech 13 až 26 tohoto stanoviska, potopení lodi vyvolalo vleklý spor mezi jejími pojistiteli a španělským státem, který byl řešen v rámci dvou různých řízení ve dvou členských státech. Jejich výsledkem byla dvě rozhodnutí: jedno vydal Audiencia Provincial de La Coruña (provinciální soud, A Coruña, Španělsko), druhé vydal High Court of Justice (Vrchní soud, Anglie a Wales), Queen's Bench Division (Obchodní soud) (Spojené království). Španělský stát nakonec požádal soudy Anglie a Walesu o uznání rozhodnutí Audiencia Provincial de La Coruña (provinciální soud, A Coruña). V posledních dnech přechodného období po vystoupení Spojeného království z Evropské unie podal High Court of Justice (Vrchní soud, Anglie a Wales) žádost o rozhodnutí

¹ – Původní jazyk: angličtina.

o předběžné otázce, v níž požádal Soudní dvůr o výklad čl. 1 odst. 2 písm. d) a čl. 34 odst. 1 a 3 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech².

II. Právní rámec

A. Mezinárodní právo

2. Článek I odst. 1 Úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů uzavřené v New Yorku dne 10. června 1958³ (dále jen „Newyorská úmluva z roku 1958“), stanoví:

„Tato úmluva se vztahuje na uznání a výkon rozhodčích nálezů, vyplývajících ze sporů mezi osobami fyzickými nebo právníckými a vydaných na území jiného státu než toho, v němž je žádáno o jejich uznání a výkon. Úmluva se vztahuje také na rozhodčí nálezy, které nejsou pokládány za nálezy místní (národní) ve státě, v němž je žádáno o jejich uznání a výkon.“

3. Článek III Newyorské úmluvy z roku 1958 uvádí:

„Každý Smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde nález je uplatňován, za podmínek stanovených v následujících člancích. Pro uznání a výkon rozhodčích nálezů, na něž se vztahuje Úmluva, nebudou stanoveny podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky, než jsou stanoveny pro uznání a výkon rozhodčích nálezů místních (národních).“

B. Unijní právo

1. Nařízení č. 44/2001

4. Článek 1 odst. 1 nařízení č. 44/2001 stanoví, že toto nařízení se vztahuje na věci občanské a obchodní bez ohledu na druh soudu. Podle svého čl. 1 odst. 2 písm. d) se toto nařízení se nevztahuje na rozhodčí řízení.

5. Podle článku 32 nařízení č. 44/2001 „[...] se ‚rozhodnutím‘ rozumí každé rozhodnutí vydané soudem členského státu bez ohledu na to, je-li označeno jako rozsudek, usnesení, příkaz nebo nařízení výkonu rozhodnutí, včetně rozhodnutí o nákladech řízení vydaného soudním úředníkem“.

² – Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42. Nařízení č. 44/2001 zrušilo a nahradilo Bruselskou úmluvu ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1978, L 304, s. 36; konsolidované znění v Úř. věst. 1998, C 27, s. 1). Toto nařízení bylo samo zrušeno a nahrazeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1). Článek 66 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 stanoví, že poslední uvedené nařízení „se vztahuje pouze na řízení zahájená, na veřejné listiny formálně vyhotovené nebo registrované a na soudní smíry schválené či uzavřené ke dni 10. ledna 2015 nebo po něm“. Vzhledem k tomu, že řízení, z něhož vzešla tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, bylo zahájeno před tímto datem, použije se *ratione temporis* nařízení č. 44/2001. Cílem nařízení č. 44/2001, stejně jako jeho předchůdce, Bruselské úmluvy, je upravit soudní příslušnost pro řešení sporů v občanských a obchodních věcech ve vztazích mezi členskými státy a usnadnit uznání a výkon soudních rozhodnutí.

³ – Sbírnka úmluv Organizace spojených národů (UNTS), sv. 330, str. 3.

6. Článek 33 nařízení č. 44/2001 stanoví:

„1. Rozhodnutí vydaná v některém členském státě jsou v ostatních členských státech uznávána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení.

2. Stane-li se sporným, zda rozhodnutí má být uznáno, může každá strana, která uplatňuje uznání jako hlavní věc v daném sporu, v řízení podle oddílů 2 a 3 této kapitoly navrhnout, že soudní rozhodnutí má být uznáno.

3. Je-li otázka uznání rozhodnutí vznesena u soudu členského státu jako předběžná otázka, může o ní tento soud rozhodnout.“

7. Článek 34 nařízení č. 44/2001 stanoví:

„Rozhodnutí se neuzná

1. je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá;

[...]

3. je-li neslučitelné s rozhodnutím vydaným v řízení mezi týmiž stranami v členském státě, v němž se o uznání žádá;

4. je-li neslučitelné s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v jiném členském státě nebo ve třetí zemi v řízení mezi týmiž stranami a pro tentýž nárok, pokud toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky nezbytné pro uznání v členském státě, v němž se o uznání žádá.“

8. Článek 71 odst. 1 nařízení č. 44/2001 stanoví, že tímto nařízením nejsou dotčeny smlouvy, jejichž stranami jsou členské státy a jež upravují příslušnost, uznání nebo výkon rozhodnutí ve zvláště vymezených věcech.

2. Nařízení (EU) č. 1215/2012

9. Vzhledem k tomu, že formulace čl. 1 odst. 2 písm. d) nařízení č. 44/2001 se od vstupu Bruselské úmluvy v platnost nezměnila, je podle všeho pro posouzení rozsahu působnosti výjimky, která je v něm stanovena, relevantní bod 12 odůvodnění nařízení č. 1215/2012⁴. Tento bod odůvodnění zní následovně:

„Toto nařízení by se nemělo vztahovat na rozhodčí řízení. Žádné ustanovení tohoto nařízení by nemělo bránit soudům členského státu, je-li u nich podána žaloba ve věci, ohledně které strany uzavřely rozhodčí dohodu, aby v souladu s vnitrostátním právem odkázaly strany na rozhodčí řízení, nebo aby řízení přerušily nebo zastavily, a aby přezkoumaly, zda je rozhodčí dohoda neplatná, neúčinná nebo nezpůsobitelná k použití.

⁴ – Výstižné je následující vyjádření generálního advokáta M. Watheleta uvedené v bodě 91 jeho stanoviska ve věci Gazprom (C-536/13, EU:C:2014:2414): „[Nařízení č. 1215/2012] se sice použije až od 10. ledna 2015, avšak [...] mám za to, že by jej Soudní dvůr měl v této věci zohlednit, neboť hlavní novinka tohoto nařízení, které přebírá vyloučení rozhodčího řízení ze své oblasti působnosti, nespočívá tolik ve znění jeho úpravy, ale v jeho bodě 12 odůvodnění, který jakožto něco na způsob retroaktivní výkladové normy ve skutečnosti vysvětluje, jak má toto vyloučení být a mělo být vždy vykládáno.“

Rozhodnutí vydané soudem členského státu ohledně toho, zda je rozhodčí dohoda platná, účinná nebo způsobilá k použití či nikoliv, by nemělo podléhat pravidlům pro uznání a výkon stanoveným tímto nařízením bez ohledu na to, zda o této otázce soud rozhodoval ve věci samé nebo jako o předběžné otázce.

Na druhou stranu, pokud soud členského státu vykonávající pravomoc podle tohoto nařízení nebo podle vnitrostátního práva rozhodl, že rozhodčí dohoda je neplatná, neúčinná nebo nezpůsobilá k použití, nemělo by to bránit tomu, aby bylo rozhodnutí soudu ve věci samé uznáno a případně vykonáno v souladu s tímto nařízením. Tím by neměla být dotčena pravomoc soudů členských států rozhodnout o uznání a výkonu rozhodčích nálezů v souladu s [Newyorskou úmluvou z roku 1958], která se uplatní přednostně před tímto nařízením.

Toto nařízení by se nemělo vztahovat na žaloby nebo související řízení týkající se zejména ustavení rozhodčího soudu, pravomoci rozhodců, vedení rozhodčího řízení nebo jakýchkoli jiných aspektů takového řízení, ani na žalobu či rozhodnutí týkající se zrušení, přezkumu, odvolání, uznání nebo výkonu rozhodčího nálezu.“

C. Anglické právo

10. Článek 66 Arbitration Act 1996 (zákon o rozhodčím řízení z roku 1996, dále jen „zákon o rozhodčím řízení“)⁵, nadepsaný „Výkon rozhodčího nálezu“ stanoví, že:

- „1) Nález rozhodčího soudu podle rozhodčí smlouvy lze na základě svolení soudu vykonat stejným způsobem jako rozsudek nebo usnesení soudu vydané za stejným účelem.
- 2) V případě udělení svolení lze vydat rozhodnutí ve znění rozhodčího nálezu.
- 3) Svolení k výkonu rozhodčího nálezu se nevydává v případě, že osoba, proti níž výkon rozhodčího nálezu směřuje, prokáže, že rozhodčí soud neměl věcnou pravomoc k vydání rozhodčího nálezu, popřípadě se nevydává v rozsahu, v jakém to prokáže. Právo vznést takovou námitku může zaniknout [...].“

11. Článek 73 zákona o rozhodčím řízení, nadepsaný „Zánik práva vznést námitku“ stanoví:

- „1) Pokud se účastník rozhodčího řízení účastní tohoto řízení nebo pokračuje v účasti na něm, aniž by neprodleně nebo ve lhůtě stanovené rozhodčí smlouvou, rozhodčím soudem nebo kterýmkoli ustanovením této části, vznesl námitku –
  - a) že rozhodčí soud není věcně příslušný,
  - b) že řízení bylo vedeno nesprávně,
  - c) že došlo k porušení rozhodčí smlouvy nebo některého ustanovení této části, nebo
  - d) že došlo k jakékoli jiné nesrovnalosti, která má vliv na rozhodčí soud nebo na řízení,

⁵ – <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/23/contents>

nemůže tuto námitku vznést později před soudem, ledaže prokáže, že v době, kdy se účastnil tohoto řízení nebo pokračoval v účasti na něm, o důvodech námitky nevěděl a nemohl je s přiměřenou péčí zjistit.

- 2) Pokud rozhodčí soud rozhodne, že je věcně příslušný, nemůže účastník rozhodčího řízení, který mohl toto rozhodnutí zpochybnit –
  - a) prostřednictvím jakéhokoli dostupného opravného prostředku či přezkumu v rámci rozhodčího řízení, nebo
  - b) tím, že napadne rozhodčí nález,a neučiní tak, nebo tak neučiní ve lhůtě stanovené rozhodčí smlouvou nebo kterýmkoli ustanovením této části, později vznést námitku proti věcné příslušnosti rozhodčího soudu z jakéhokoli důvodu, který byl předmětem tohoto rozhodnutí.“

D. Španělské právo

12. Článek 117 Ley Orgánica 10/1995 del Código Penal (zákon č. 10/1995, trestní zákoník) ze dne 23. listopadu 1995⁶ stanoví, že „pojistitelům, kteří převzali riziko finančních závazků vyplývajících z užívání nebo využívání jakéhokoli majetku, průmyslového odvětví, podniku nebo činnosti, v případě, že v důsledku okolností uvedených v tomto zákoníku dojde k události představující pojištěné riziko, vzniká přímá občanskoprávní odpovědnost až do výše náhrady stanovené zákonem nebo smlouvou, aniž je dotčeno právo na náhradu škody vůči dotčené osobě.“

III. Skutkové okolnosti sporu v původním řízení a předběžné otázky

13. V době, kdy se loď potopila, měli její vlastníci (dále jen „vlastníci“) sjednáno pojištění ochrany a odpovědnosti za škodu (dále jen „P&I“) u The London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association Limited (dále jen „klub“)⁷, a to na základě pojistné smlouvy uzavřené prostřednictvím vstupního osvědčení ze dne 20. února 2002 (dále jen „pojistná smlouva“). Touto smlouvou se klub zavázal k tomu, že vlastníkům poskytne pojistné krytí P&I, které se vztahuje na odpovědnost za znečištění až do výše pojistného limitu, který činí 1 miliardu amerických dolarů

⁶ – BOE č. 281 ze dne 24. listopadu 1995, s. 33987 (dále jen „španělský trestní zákoník“).

⁷ – Předkládající soud vysvětluje, že pojištění P&I je formou vzájemného pojištění odpovědnosti za škodu, které poskytují „kluby“ P&I ve prospěch svých členů, kteří jsou vlastníky lodí, v souvislosti s odpovědností za škodu způsobenou třetím osobám, která vznikla v důsledku používání a provozu jejich lodí. Může zahrnovat pojištění pro případ znečištění, pokud jde o závazky vůči třetím osobám vzniklé v důsledku události, která znečištění zapříčinila. Klub byl rovněž pojistitelem vlastníků pro účely jejich zvláštní povinnosti sjednat povinné pojištění podle Mezinárodní úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené znečištěním ropnými palivy. S odkazem na tuto úmluvu vyplatil klub poškozeným na tomto základě náhradu škody až do výše limitu stanoveného touto úmluvou.

(USD). Pojistná smlouva se řídila pravidly klubu, tedy standardními podmínkami pojistné smlouvy, které jsou součástí vstupního osvědčení. V pravidle č. 3 nadepsaném „Právo na náhradu škody“ byla stanovena doložka „zaplat, aby bylo zapláceno“⁸ v následujícím znění:

„3.1 Pokud kterémukoli členu vzniknou závazky, náklady nebo výdaje, proti kterým je pojištěn, má nárok na jejich náhradu ze strany klubu z finančních prostředků této třídy ZA PŘEDPOKLADU, že:

3.1.1 skutečná úhrada (z peněžních prostředků členu, které mu náleží absolutně, nikoli ve formě půjčky nebo jinak) plné výše těchto závazků, nákladů a výdajů ze strany členu, je odkládací podmínkou pro jeho právo na náhradu;

[...]“

14. Pravidlo klubu č. 43 nadepsané „Příslušnost a právo“ obsahovalo rozhodčí doložku, podle níž „vznikne-li mezi členem a klubem jakákoli neshoda či spor“, měla být „taková neshoda či spor“ podrobena rozhodčímu řízení v Londýně (Spojené království) před jediným zákonným rozhodcem podléhajícím anglickému právu a zákonu o rozhodčím řízení.

15. Koncem roku 2002 bylo ve Španělsku zahájeno trestní řízení mimo jiné proti kapitánovi, hlavnímu důstojníkovi a hlavnímu strojníkovi lodi.

16. Přibližně v červnu 2010, po skončení vyšetřovací fáze trestního řízení, podalo několik právnických osob, včetně španělského státu, občanskoprávní žaloby proti řadě žalovaných, včetně klubu jakožto pojistiteli odpovědnosti vlastníků podle pojistné smlouvy, a to na základě svého práva podat přímou žalobu podle článku 117 trestního zákoníku. Klub se řízení vedeného ve Španělsku neúčastnil.

17. Dne 16. ledna 2012 klub zahájil v Londýně rozhodčí řízení, v němž se domáhal určení, že podle rozhodčí doložky obsažené v pojistné smlouvě je španělský stát povinen uplatnit své nároky podle článku 117 španělského trestního zákoníku v Londýně a že klub není vůči španělskému státu za tyto nároky podle anglického práva nebo podle této smlouvy odpovědný. Španělský stát se rozhodčího řízení neúčastnil⁹.

18. Rozhodčím nálezem vydaným dne 13. února 2013 (dále jen „rozhodčí nález“) rozhodčí soud rozhodl, že vzhledem k tomu, že dotčené nároky mají smluvní povahu, použije se na smlouvu podle anglických kolizních norem anglické právo. Španělský stát tak nemohl využít smluvních práv vlastníků bez toho, aniž by respektoval jak rozhodčí doložku, tak doložku „zaplat, aby bylo zapláceno“. Za účelem vymáhání úhrady od klubu, měl kromě toho zahájit rozhodčí řízení v Londýně. V rozhodčím nálezu bylo rovněž konstatováno, že v případě, že by vlastníci předem neuhradili pojištěný závazek, klub by neodpovídal vůči španělskému státu za uplatněné nároky. Odpovědnost klubu v každém případě nepřesáhla 1 miliardu USD.

⁸ – Předkládající soud uvádí, že podle anglického práva vytvářejí doložky „zaplat, aby bylo zapláceno“ odkládací podmínku pro jakoukoli peněžní náhradu na základě pojistné smlouvy, ať už od smluvních stran nebo od třetích osob, které uplatňují smluvní práva jiných osob. Předtím, než může být vymáháno plnění od pojistitelů, musí pojištěný, zde vlastníci, nejprve zaplatit celou výši škody. Takové doložky jsou v souladu s jejich podmínkami vykonatelné podle anglického práva. Osoba, která chce využít toto pojistné krytí, jako například poškozený v případě úniku ropy, musí podle anglického práva respektovat podmínky této smlouvy, včetně všech rozhodčích doložek a doložek o volbě práva.

⁹ – Rozhodčí soud vyzval španělský stát k účasti na řízení a v každé fázi řízení jej informoval o všech dokumentech.

19. V březnu 2013 klub požádal předkládající soud podle článku 66 odst. 1 a 2 zákona o rozhodčím řízení o svolení k výkonu rozhodčího nálezu v rámci jeho příslušnosti stejným způsobem jako v případě rozsudku nebo usnesení a o vydání rozhodnutí ve znění rozhodčího nálezu. Španělský stát podal proti této žádosti námitku. Domáhal se zrušení rozhodčího nálezu nebo jeho prohlášení za neúčinný podle článků 67 nebo 72 zákona o rozhodčím řízení. Tyto články stanoví, že anglický rozhodčí nález lze napadnout mimo jiné z důvodu, že rozhodčí soud nebyl věcně příslušný a že příslušný spor nemohl být řádně podroben rozhodčímu řízení. Španělský stát rovněž tvrdil, že předkládající soud by měl odmítnout uplatnit svou diskreční pravomoc vydat rozhodnutí.

20. Po soudním řízení, které trvalo sedm dní a v jehož průběhu byly provedeny věcné důkazy a přečteny znalecké posudky odborníků na španělské právo, vydal předkládající soud dne 22. října 2013 rozsudek. Rozhodl, že námitka španělského státu se zamítá, udělil svolení k výkonu rozhodčího nálezu podle čl. 66 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení a podle čl. 66 odst. 2 tohoto zákona prohlásil, že má být vydáno rozhodnutí ve znění rozhodčího nálezu proti španělskému státu. Téhož dne vydal samostatné formální rozhodnutí, v němž uvedl, že „podle čl. 66 odst. 2 Arbitration Act 1996 (zákon o rozhodčím řízení z roku 1996) se vydává rozhodnutí ve znění rozhodčího nálezu proti [španělskému státu]“¹⁰.

21. Španělský stát podal proti rozhodnutí podle článku 66 odvolání k Court of Appeal (Odvolací soud, Anglie a Wales) (občanskoprávní oddělení) (Spojené království). Tento soud žalobu zamítl rozhodnutím ze dne 1. dubna 2015.

22. Dne 13. listopadu 2013 vydal Audiencia Provincial de La Coruña (provinciální soud, A Coruña) rozhodnutí v řízení vedeném ve Španělsku. Ohledně občanskoprávní odpovědnosti vlastníků či klubu nečinil žádný závěr. Různí účastníci řízení podali proti tomuto rozhodnutí opravný prostředek k Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko). Uvedený soud v rozhodnutí ze dne 14. ledna 2016 mimo jiné rozhodl, že kapitán a vlastníci jsou odpovědní, pokud jde o občanskoprávní nároky, a že klub je přímo odpovědný podle článku 117 španělského trestního zákoníku, s výhradou celkového limitu odpovědnosti ve výši 1 miliardy USD. Za účelem určení výše příslušných závazků žalovaných v řízení vedeném ve Španělsku věc postoupil Audiencia Provincial de La Coruña (provinciální soud, A Coruña). Tento soud rozhodnutím ze dne 15. listopadu 2017 (opraveným dne 11. ledna 2018) rozhodl, že v důsledku nehody jsou kapitán, vlastníci a klub odpovědní vůči více než 200 různým účastníkům (včetně španělského státu) za škodu ve výši přesahující 1,6 miliardy EUR, v případě klubu s výhradou celkového limitu odpovědnosti ve výši 1 miliardy USD. Různí účastníci podali proti tomuto rozhodnutí opravný prostředek k Tribunal Supremo (Nejvyšší soud), který jej rozhodnutím ze dne 19. prosince 2018 (doplněným dne 21. ledna 2019) potvrdil s výhradou několika změn.

23. Dne 1. března 2019 vydal Audiencia Provincial de La Coruña (provinciální soud, A Coruña) exekuční příkaz, v němž byly stanoveny částky, které byli jednotliví žalobci, včetně španělského státu, oprávněni vymáhat vůči příslušným žalovaným, včetně klubu (dále jen „španělské rozhodnutí“).

24. Dne 25. března 2019 podal španělský stát k High Court of Justice (Vrchní soud, Anglie a Wales) návrh na uznání španělského rozhodnutí podle článku 33 nařízení č. 44/2001. Tento soud uvedenému návrhu vyhověl usnesením ze dne 28. května 2019 (dále jen „usnesení o zápisu“)¹¹.

¹⁰ – Toto rozhodnutí a uvedený rozsudek jsou dále společně označovány jako „rozhodnutí podle článku 66“.

¹¹ – Jedinými účastníky řízení o návrhu na vydání usnesení o zápisu byly španělský stát a klub.

25. Dne 26. června 2019 podal klub proti usnesení o zápisu opravný prostředek podle článku 43 nařízení č. 44/2001. Opíral se přitom o dva důvody. Zprvce tvrdil, že podle čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001 je španělské rozhodnutí neslučitelné s rozhodnutím podle článku 66, které dne 1. dubna 2015 potvrdil Court of Appeal (Odvolací soud, Anglie a Wales) (občanskoprávní oddělení). Zadruhé, s odkazem na čl. 34 odst. 1 nařízení č. 44/2001 uvedl, že uznání nebo výkon španělského rozhodnutí je zjevně v rozporu s anglickým veřejným pořádkem. Španělský stát opravný prostředek klubu zpochybnil. Požádal předkládající soud o položení šesti předběžných otázek týkajících se výkladu nařízení č. 44/2001.

26. Za těchto podmínek se High Court of Justice (Vrchní soud, Anglie a Wales), Queen's Bench Division (Obchodní soud), dne 22. prosince 2020 rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Může vzhledem k povaze otázek, které musí vnitrostátní soud posoudit při rozhodování o vydání rozhodnutí ve znění rozhodčího nálezu podle článku 66 zákona o rozhodčím řízení z roku 1996, takto vydaný rozsudek představovat relevantní „rozhodnutí“ členského státu, v němž se žádá o uznání pro účely čl. 34 odst. 3 nařízení ES č. 44/2001
- 2) Jelikož rozhodnutí ve znění rozhodčího nálezu podle článku 66 zákona o rozhodčím řízení z roku 1996 je rozhodnutím nespádajícím z důvodu výjimky týkající se rozhodčího řízení uvedené v čl. 1 odst. 2 písm. d) nařízení č. 44/2001 do věcné působnosti tohoto nařízení, může takový rozsudek představovat relevantní „rozhodnutí“ členského státu, v němž se žádá o uznání pro účely čl. 34 odst. 3 nařízení?
- 3) Pokud se čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001 neuplatní a pokud jsou uznání nebo výkon rozhodnutí jiného členského státu v rozporu s vnitrostátním veřejným pořádkem, jelikož by toto rozhodnutí z důvodu staršího vnitrostátního rozhodčího nálezu nebo staršího rozsudku, ve znění rozhodčího nálezu, vydaného soudem členského státu, v němž se žádá o uznání, porušovalo zásadu překážky věci pravomocně rozsouzené, je možné použít čl. 34 odst. 1 nařízení č. 44/2001 jako důvod odmítnutí uznání nebo výkonu, nebo čl. 34 odst. 3 a 4 nařízení stanoví taxativně důvody, pro které překážka věci pravomocně rozsouzené nebo neslučitelnost mohou bránit uznání a výkonu rozhodnutí ve smyslu uvedeného nařízení?“

IV. Řízení před Soudním dvorem

27. Písemná vyjádření předložily klub, německá, španělská, francouzská a polská vláda, Spojené království, Švýcarská konfederace a Evropská komise.

28. Na jednání konaném dne 31. ledna 2022 přednesly klub, španělská, francouzská a polská vláda, Spojené království a Komise ústní vyjádření a odpověděly na otázky, které jim položil Soudní dvůr.

29. Dne 31. ledna 2020 Spojené království vystoupilo z Evropské unie. Podle čl. 86 odst. 2 Dohody o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii¹² má Soudní dvůr i nadále pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se žádostí, které byly předloženy soudy Spojeného království před koncem přechodného období, které končí, jak je definováno v článku 126 této dohody, dnem 31. prosince 2020. Podle čl. 89 odst. 1 uvedené dohody je nadto rozsudek Soudního dvora vydaný

¹² – Úř. věst. 2020, L 29, s. 7. Podle čl. 86 odst. 3 této dohody se žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce považují za předložené v okamžiku, kdy byl dokument zahajující řízení zaevidován kanceláří Soudního dvora.

před koncem uvedeného přechodného období nebo k pozdějšímu datu pro Spojené království a ve Spojeném království závazný v celém svém rozsahu. Vzhledem k tomu, že projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla podána dne 22. prosince 2020, má Soudní dvůr pravomoc o ní rozhodnout a předkládající soud bude vázán rozsudkem, který vydá Soudní dvůr.

V. Právní posouzení

A. Úvodní poznámky

30. Na úvod bych rád uvedl dvě poznámky.

31. Zaprvé někteří účastníci řízení se na jednání snažili zpochybnit otázky, o nichž předkládající soud již rozhodl. Patří mezi ně konstatování, že nároky španělského státu vůči klubu podle článku 117 španělského trestního zákoníku měly být podle anglického práva kvalifikovány jako nároky na vymáhání závazků podle tohoto ustanovení, a nikoli jako samostatná práva vyvozená ze španělských právních předpisů; že tyto závazky podle anglického práva mohly být vymáhány pouze v souladu se svými podmínkami, to znamená prostřednictvím rozhodčího řízení a s výhradou doložky „zaplat, aby bylo zapláceno“; a že o těchto nárocích bylo možné rozhodnout v rozhodčím řízení.

32. V rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU, které je založeno na jasném rozdělení funkcí mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, je ke zjištění a posouzení skutkových okolností sporu v původním řízení i k výkladu a uplatňování vnitrostátního práva příslušný pouze vnitrostátní soud¹³. Soudnímu dvoru nepřísluší, aby se vyjadřoval k výkladu vnitrostátních předpisů nebo rozhodoval o správnosti jejich výkladu předkládajícím soudem¹⁴. Z toho vyplývá, že Soudní dvůr se při výkonu pravomoci, která mu byla svěřena, nemůže zabývat argumenty popsány v předchozím bodě tohoto stanoviska.

33. Zadruhé francouzská vláda tvrdí, že španělské rozhodnutí a rozhodnutí podle článku 66 nejsou neslučitelná. Příslušnost vnitrostátního soudu totiž nutně nebrání tomu, aby se v absolutním měřítku, a zejména v rámci žaloby na náhradu škody, jiný vnitrostátní soud nebo rozhodčí soud prohlašovaly za příslušné a naopak. Podotýká, že klub nepovažoval za nutné účastnit se řízení vedeného ve Španělsku a že podle španělského práva ani mezinárodního práva není soud povinen vznést i bez návrhu námitku nepřislušnosti na základě existence rozhodčí doložky. Španělský soud tedy zjevně s ohledem na skutečnost, že jeho příslušnost nebyla zpochybněna z důvodu existence takové doložky, uznal svou příslušnost rozhodnout ve sporu. Skutečnost, že v rozhodnutí podle článku 66 je konstatováno, že rozhodčí soud, kterému byla věc předložena klubem, je příslušný na základě rozhodčí doložky obsažené v pojistné smlouvě, tedy nečiní toto rozhodnutí neslučitelné se španělským rozhodnutím.

34. Francouzská vláda rovněž tvrdí, že skutečnost, že rozhodčí soud shledal, že doložky „zaplat, aby bylo zapláceno“ se lze dovolávat vůči třetím osobám, kterým pojištěný způsobil škodu, bez existence předchozí platby, nebrání tomu, aby vnitrostátní soud tuto doložku neuplatnil, a to tím spíše, pokud – jako je tomu v projednávané věci – se jí dotčená strana sporu u tohoto soudu nedovolávala, ani nenamítala absenci předchozí platby. Strana sporu nemůže tvrdit, že

¹³ – Rozsudek ze dne 9. července 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Societé Générale (C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 46).

¹⁴ – Rozsudky ze dne 5. června 2018, Grupo Norte Facility (C-574/16, EU:C:2018:390, bod 32) a ze dne 21. září 2016, Etablissements Fr. Colruyt (C-221/15, EU:C:2016:704, bod 15).

rozhodnutí je neslučitelné s rozhodnutím vydaným v jiném členském státě z důvodu, že se nedostavila k soudu, který vydal druhé rozhodnutí, o jehož uznání se žádá v členském státě, v němž bylo vydáno první rozhodnutí.

35. Argumenty francouzské vlády jsou nesprávné ze dvou následujících důvodů.

36. Zaprvé, jak Spojené království uvedlo na jednání a jak sama francouzská vláda zdůrazňuje ve svém písemném vyjádření, předběžné otázky vycházejí z předpokladu, že španělské rozhodnutí a rozhodnutí podle článku 66 jsou neslučitelná. Navíc, jak Spojené království rovněž uvedlo na jednání, z rozhodnutí předkládajícího soudu ze dne 18. prosince 2020 o předložení předběžných otázek vyplývá, že tento soud odmítl výslovnou výzvu španělského státu, aby položil Soudnímu dvoru jakoukoli otázku týkající se neslučitelnosti. Stačí připomenout, že je pouze na vnitrostátním soudu, aby určil a formuloval předběžné otázky týkající se výkladu unijního práva, které jsou nezbytné k řešení sporu v původním řízení¹⁵. Předkládající soud sice může vyzvat účastníky řízení k navržení formulací, které bude možno využít ke stylizaci předběžných otázek, avšak pouze jemu samému přísluší rozhodnout jak o jejich formě, tak o jejich obsahu¹⁶. Judikatura Soudního dvora rovněž objasňuje, že pokud předkládající soud výslovně uvádí ve svém předkládacím rozhodnutí, že nepovažoval za nezbytné položit otázku nebo implicitně odmítl dotázat se Soudního dvora na otázku vznesenou jednou ze stran, Soudní dvůr na tuto otázku nemůže odpovědět ani ji nemůže vzít v úvahu v rámci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce¹⁷. Ve světle výše uvedeného jsou argumenty francouzské vlády týkající se otázky neslučitelnosti zjevně nepřipustné.

37. Zadruhé tyto argumenty jsou v každém případě neúčinné. Ve věci Hoffmann Soudní dvůr rozhodl, že neslučitelnost dvou rozhodnutí je třeba ověřit otázkou, zda mají vzájemně se vylučující právní důsledky¹⁸. Neslučitelnost je tedy určena odkazem na účinky, které tato rozhodnutí vyvolávají; netýká se ani právních důvodů, na nichž jsou založena, ani procesních kroků, které vedly k jejich přijetí¹⁹. Neslučitelnost rozhodnutí nezávisí ani na chování účastníků řízení, jak navrhuje francouzská vláda. V projednávané věci mají sporná rozhodnutí diametrálně odlišné právní důsledky, přinejmenším pokud jde o klub: zatímco ve španělském rozhodnutí byla konstatována odpovědnost klubu, rozhodnutím podle článku 66 bylo určeno, že klub není odpovědný z důvodu existence doložky „zaplat, aby bylo zapláceno“.

B. K první dvěma předběžným otázkám

38. První předběžnou otázkou si předkládající soud přeje zjistit, zda rozhodnutí ve znění rozhodčího nálezu vydané podle článku 66 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení může představovat relevantní „rozhodnutí“ členského státu, v němž se o jeho uznání žádá, pro účely čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001. Druhou předběžnou otázkou si přeje zjistit, zda skutečnost, že takové rozhodnutí nespadá do věcné působnosti nařízení č. 44/2001 z důvodu jeho čl. 1 odst. 2 písm. d), brání tomu, aby představovalo takové relevantní „rozhodnutí“ pro účely jeho čl. 34 odst. 3.

¹⁵ – Rozsudek ze dne 18. července 2013, Consiglio Nazionale dei Geologi (C-136/12, EU:C:2013:489, bod 31).

¹⁶ – Rozsudek ze dne 21. července 2011, Kelly (C-104/10, EU:C:2011:506, bod 65).

¹⁷ – Rozsudek ze dne 13. prosince 2018, Touring Tours und Travel a Sociedad de Transportes (C-412/17 a C-474/17, EU:C:2018:1005, bod 41 a citovaná judikatura).

¹⁸ – Rozsudek ze dne 4. února 1988 (145/86, EU:C:1988:61, bod 22). Viz rovněž rozsudek ze dne 6. června 2002, Italian Leather (C-80/00, EU:C:2002:342, bod 40).

¹⁹ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. června 2002, Italian Leather (C-80/00, EU:C:2002:342, bod 44) a stanovisko generálního advokáta P. Légera ve věci Italian Leather (C-80/00, EU:C:2002:107, bod 54).

39. Vzhledem k tomu, že tyto dvě otázky spolu úzce souvisí, navrhuji jejich společné přezkoumání.

40. Předně odmítám návrh Spojeného království, aby Soudní dvůr odmítl zodpovědět první dvě otázky, neboť se „v podstatě týkají rozporu ohledně toho, zda byl spor vyčerpávajícím způsobem vyřešen v rozhodčím řízení, či nikoli“, přičemž jejich předmět v důsledku toho spadá do oblasti působnosti vynětí upraveného v čl. 1 odst. 2 písm. d) nařízení č. 44/2001. Zaprvé obě tyto otázky se týkají výkladu čl. 1 odst. 2 písm. d), článku 32 a čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001. Dokud nebude tento výklad podán, nelze říci, zda byl základní spor mezi účastníky řízení vyčerpávajícím způsobem vyřešen v rozhodčím řízení. Námitka Spojeného království v rámci tohoto bodu tedy představuje „předpřahání vozu před koně“. Zadruhé první dvě ze tří předběžných otázek předložených Soudnímu dvoru ve věci *Owens Bank*²⁰ souvisely s použitím Bruselské úmluvy na řízení ve smluvních státech týkající se uznávání a výkonu rozhodnutí vydaných ve třetích státech, zatímco třetí předběžnou otázkou si předkládající soud přál zjistit, které zásady práva Společenství se vztahují na překážku litispendence. Soudní dvůr odpověděl na první dvě otázky záporně, vzhledem k čemuž měl za to, že třetí otázka odpověď nevyžaduje. Z uvedeného vyplývá, že na rozdíl od toho, co tvrdí Spojené království, Soudní dvůr neodmítl odpovědět na otázky, které mu byly položeny ve věci *Owens Bank*, z důvodu, že nespadají do oblasti působnosti Bruselské úmluvy.

41. Důvody – a rozsah – vynětí rozhodčího řízení z rozsahu působnosti nařízení č. 44/2001 jsou obsaženy v přípravných pracích k dřívějšímu znění čl. 1 odst. 2 písm. d) nařízení č. 44/2001, které se nacházejí v Bruselské úmluvě²¹, konkrétně v čl. 1 odst. 2 bodě 4, v tzv. „Heidelberské zprávě“²², v některých stanoviscích generálních advokátů a v několika rozsudcích Soudního dvora.

42. Z Jenardovy zprávy²³ a Evrigenisovy a Kerameovy zprávy²⁴ vyplývá, že rozhodčí řízení bylo z rozsahu působnosti Bruselské úmluvy vyňato z důvodu existence mnoha mnohostranných mezinárodních dohod o rozhodčím řízení. Schlosserova zpráva²⁵ odkazuje zejména na Newyorskou úmluvu z roku 1958, jejímiž smluvními stranami byly všechny tehdejší členské státy s výjimkou Irska a Lucemburska. Podobně Heidelberská zpráva²⁶ uvádí, že z historického hlediska se vynětí vysvětluje vztahem mezi „bruselským režimem“ a Newyorskou úmluvou z roku 1958. V této zprávě se uvádí, že „při vyjednávání o [Bruselské] úmluvě v 60. letech 20. století panovala všeobecná shoda na tom, že uznávání rozhodčích smluv a nálezů podle Newyorské úmluvy z roku 1958 funguje efektivně, a proto by rozhodčí řízení nemělo být řešeno pomocí evropského nástroje“, a že „[Rada Evropy] kromě toho v té době vypracovávala paralelní nástroj týkající se rozhodčího řízení, který se nakonec ukázal jako neúspěšný“²⁷. Skutečnost, že Bruselská úmluva

²⁰ – Rozsudek ze dne 20. ledna 1994, C-129/92, EU:C:1994:13).

²¹ – Jak uvádí generální advokátka J. Kokott ve svém stanovisku ve věci *Allianz a Generali Assicurazioni Generali* (C-185/07, EU:C:2008:466, body 28 a 29), pro účely vymezení pojmu „rozhodčího řízení“ lze odkázat jak na přípravné práce na Bruselské úmluvě, tak na judikaturu Soudního dvora.

²² – Hess, B., Pfeiffer, T. a Schlosser, P., Report on the Application of Regulation Brussels I in the Member States (Study JLS/C4/2005/03), Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg, září 2007, body 106 a 107. Tato zpráva byla vypracována na žádost Komise v rámci postupu podle článku 73 nařízení č. 44/2001 za účelem usnadnění reformy tohoto nařízení.

²³ – P. Jenard, Zpráva o Úmluvě o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ze dne 27. září 1968 (Úř. věst. 1979, C 59, s. 1, s. 13).

²⁴ – D. I. Evrigenis a K. D. Kerameus, Zpráva o přistoupení Řecké republiky k Úmluvě Společenství o soudní příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1986, C 298, s. 1, bod 35).

²⁵ – Schlosser, P., Zpráva o Úmluvě o přistoupení Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska k Úmluvě o soudní příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech a k Protokolu o jejím výkladu Soudním dvorem (Úř. věst. 1979, C 59, s. 71, bod 61).

²⁶ – Heidelberská zpráva (citovaná v poznámce pod čarou 22, bod 106).

²⁷ – Tamtéž.

obsahovala vynětí rozhodčího řízení za účelem dodržení mezinárodních dohod, které již v této oblasti existovaly, zejména Newyorské úmluvy z roku 1958, potvrdil Soudní dvůr ve věci Rich²⁸, generální advokát P. Léger ve svém stanovisku ve věci Van Uden²⁹ a generální advokátka J. Kokott ve svém stanovisku ve věci Allianz a Generali Assicurazioni Generali³⁰.

43. Bruselskou úmluvou a jejím nástupcem, nařízením č. 44/2001, tedy nemělo být dotčeno použití Newyorské úmluvy z roku 1958 v členských státech³¹. Žádný z těchto nástrojů se zejména nezabývá řízením o uznání a výkonu rozhodčích nálezů, které je upraveno vnitrostátním a mezinárodním právem použitelným v členském státě, v němž je žádáno o takové uznání a takový výkon.

44. Jak správně zdůrazňuje Komise, Newyorská úmluva z roku 1958 se v řízení, v jehož rámci byla podána tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, neuplatní, a to z toho důvodu, že toto řízení nezahrnuje uznání a výkon rozhodčího nálezu v jiném státě, než ve kterém byl tento nálezn vydán, jak vyžaduje čl. I odst. 1 této úmluvy. Španělské rozhodnutí navíc zjevně spadá do oblasti působnosti nařízení č. 44/2001, jehož ustanovení tak upravují jeho uznávání a výkon v jiném členském státě.

45. Ačkoli z textu čl. 1 odst. 2 písm. d) nařízení č. 44/2001 (a jeho předchůdce, čl. 1 odst. 2 bodu 4 Bruselské úmluvy) jasně nevyplývá, v jakém rozsahu je rozhodčí řízení z oblasti jeho působnosti vyloučeno, platí, že vynětí je „komplexní“³² a že je třeba je vykládat široce.

46. Z Jenardovy zprávy³³ je tedy zřejmé, že vynětí rozhodčího řízení není omezeno pouze na řízení před rozhodcem, ale zahrnuje i soudní řízení týkající se rozhodčího řízení. Ve Schlosserově zprávě je uvedeno, že Bruselská úmluva se nevztahuje na soudní řízení související s rozhodčím řízením³⁴ ani na rozhodnutí, jimiž se rozhoduje o platnosti rozhodčí smlouvy a jimiž se případně nařizuje stranám nepokračovat v rozhodčím řízení³⁵. V této zprávě se rovněž uvádí, že Bruselská úmluva se nepoužije na řízení a rozhodnutí týkající se návrhů na zrušení, změnu, uznání a výkon rozhodčích nálezů, ani na „soudní rozhodnutí zahrnující rozhodčí nálezy, což je běžný způsob uznávání podle práva Spojeného království“³⁶. Podobně se v Evrigenisově a Kerameově zprávě³⁷ uvádí, že Bruselská úmluva se nevztahuje na řízení, která se přímo týkají rozhodčího řízení jakožto hlavní věci, například na věci, kdy je soud nápomocen při zřízení rozhodčího orgánu, na zrušení nebo uznání platnosti rozhodčího nálezu soudem či rozhodnutí o jeho vadnosti.

²⁸ – Rozsudek ze dne 25. července 1991 (C-190/89, EU:C:1991:319, body 17 a 18).

²⁹ – V bodě 51 svého stanoviska (C-391/95, EU:C:1997:288) generální advokát P. Léger uvádí, že „cílem bylo [...] zabránit tomu, aby Bruselská úmluva duplikovala již existující nebo budoucí mezinárodní právní předpisy“.

³⁰ – Stanovisko generální advokátky J. Kokott (C-185/07, EU:C:2008:466, bod 46).

³¹ – Jak je uvedeno v čl. 73 odst. 2 nařízení č. 1215/2012, který stanoví, že jeho ustanoveními není dotčeno uplatňování Newyorské úmluvy z roku 1958.

³² – Heidelberská zpráva (citovaná v poznámce pod čarou 22, bod 106).

³³ – „Bruselská úmluva se nevztahuje na uznávání a výkon rozhodčích nálezů [...]; nevztahuje se na určení příslušnosti soudů v souvislosti se soudními řízeními, která se týkají rozhodčího řízení – např. řízení o zrušení rozhodčího nálezu; a konečně se nevztahuje na uznávání rozhodnutí vydaných v takových řízeních.“ (Jenardova zpráva, citovaná v poznámce pod čarou 23, s. 13).

³⁴ – Jako je „jmenování nebo odvolání rozhodců, určení místa konání rozhodčího řízení, prodloužení lhůty pro vydání rozhodčích nálezů nebo opatření rozhodnutí o předběžných otázkách ohledně věci samé, jak je stanoveno v anglickém právu v řízení známém jako „statement of a special case“ [...]“ (Schlosserova zpráva, citovaná v poznámce pod čarou 25, bod 64).

³⁵ – Tamtéž.

³⁶ – Tamtéž, bod 65. Obdobně bod 12 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 vysvětluje, že jeho ustanovení se nevztahují na žalobu či rozhodnutí týkající se zrušení, přezkumu, odvolání, uznání nebo výkonu rozhodčího nálezu.

³⁷ – Evrigenisova a Kerameova zpráva (citovaná v poznámce pod čarou 24, bod 35). Lze rovněž odkázat na Heidelberskou zprávu (citovanou v poznámce pod čarou 22), kde se v bodě 106 uvádí, že čl. 1 odst. 2 písm. d) nařízení č. 44/2001 komplexně vyjímá nejen rozhodčí řízení, ale i řízení před státními soudy týkající se rozhodčího řízení, bez ohledu na to, zda jsou přezkumné či podpůrné povahy nebo zda stanovují výkon rozhodnutí.

47. V souladu s výše uvedeným Soudní dvůr ve věci Rich, která se týkala jmenování rozhodce vnitrostátním soudem, rozhodl že „smluvní strany měly v úmyslu vyjmout rozhodčí řízení jako celek, včetně řízení před vnitrostátními soudy“³⁸. Dále konstatoval, že při určení, zda spor spadá do rozsahu působnosti Úmluvy, je třeba vzít v úvahu pouze předmět tohoto sporu. Pokud tedy spor svým předmětem spadá mimo rozsah působnosti Bruselské úmluvy, existence předběžné otázky, o které musí soud rozhodnout, aby vyřešil tento spor, nemůže, ať už je její obsah jakýkoli, odůvodnit uplatnění této úmluvy³⁹. Ve věci Van Uden, která se týkala návrhu na vydání předběžného opatření týkajícího se zaplacení dluhů vyplývajících ze smlouvy obsahující rozhodčí doložku, Soudní dvůr rozhodl, že cílem předběžných opatření v zásadě není provádět rozhodčí řízení, ale jsou nařizována souběžně s ním jako podpurná opatření, že se netýkají rozhodčího řízení jako takového, ale ochrany široké škály práv, a že jejich místo v rámci Bruselské úmluvy musí být tudíž určeno nikoliv jejich povahou, ale povahou práv, která mají chránit. Soudní dvůr proto dospěl k závěru, že pokud se předmět návrhu na vydání předběžných opatření týká otázky, která spadá do věcné působnosti Bruselské úmluvy, použije se tato úmluva⁴⁰. Konečně, ve věci Gazprom⁴¹ byl Soudní dvůr vyzván, aby rozhodl o tom, zda nařízení č. 44/2001 brání tomu, aby soud členského státu uznal a vykonal rozhodčí nález vydaný rozhodčím soudem v jiném členském státě zakazující účastníkovi rozhodčího řízení podat určité návrhy k soudu prvního uvedeného členského státu, nebo tomu, aby uznání a výkon tohoto rozhodčího nálezu odepřel. Soudní dvůr na tuto otázku odpověděl záporně a poukázal na to, že nařízení č. 44/2001 neupravuje uznání a výkon rozhodčího nálezu vydaného rozhodčím soudem jednoho členského státu v jiném členském státě.

48. Z výše uvedeného je dle mého názoru zřejmé, že na rozhodnutí ve znění rozhodčího nálezu, jako rozhodnutí podle čl. 66 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení, se vztahuje vyloučení rozhodčího řízení stanovené v čl. 1 odst. 2 písm. d) nařízení č. 44/2001. Kromě toho se zdá, že předkládající soud a všichni zúčastnění v řízení před Soudním dvorem s tímto výkladem souhlasí.

49. Jak správně uvádějí klub, Spojené království a Komise, vyloučení rozhodčího řízení z věcné působnosti nařízení č. 44/2001 má za následek zejména nemožnost využít toto nařízení k výkonu rozhodčího nálezu v jiném členském státě tak, že bude nejprve změněn na rozhodnutí a poté budou požádány soudy jiného členského státu o výkon tohoto rozhodnutí podle kapitoly III uvedeného nařízení⁴².

50. O takový scénář však v projednávané věci nejde. Nejedná se o pokus o uznání nebo výkon anglického rozhodnutí vydaného podle článku 66 zákona o rozhodčím řízení v jiném členském státě. Projednávaná věc se týká účinku takového rozhodnutí za okolností, kdy je neslučitelné s rozhodnutím vydaným v jiném členském státě, o jehož uznání a výkon je žádáno v Anglii a Walesu.

51. Vystává tedy otázka, zda tento scénář spadá do rozsahu působnosti upraveného čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001.

³⁸ – Rozsudek ze dne 25. července 1991 (C-190/89, EU:C:1991:319, bod 18). V této věci byl Soudní dvůr požádán o to, aby určil, zda se vyloučení rozhodčího řízení upravené v Bruselské úmluvě vztahuje i na řízení probíhající před vnitrostátním soudem, a pokud ano, zda se uvedené vyloučení použije i v případě, že je v tomto řízení vznesena předběžná otázka ohledně existence či platnosti rozhodčí smlouvy. Viz rovněž rozsudek ze dne 17. listopadu 1998, Van Uden (C-391/95, EU:C:1998:543, bod 31) a stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Allianz a Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2008:466, body 45 a 47).

³⁹ – Tamtéž, bod 26. Viz rovněž Jenardova zpráva (citovaná v poznámce pod čarou 23), s. 10.

⁴⁰ – Rozsudek ze dne 17. listopadu 1998 (C-391/95, EU:C:1998:543, body 33 a 34).

⁴¹ – Rozsudek ze dne 13. května 2015 (C-536/13, EU:C:2015:316).

⁴² – V tomto smyslu viz Hartley, T., „Arbitration and the Brussels I Regulation – Before and After Brexit“, *Journal of Private International Law*, 2021, sv. 17, č. 1, s. 72. Viz rovněž vývoj popsany v bodě 60 tohoto stanoviska.

52. Stejně jako klub, Spojené království a Komise mám za to, že rozhodnutí vydané podle článku 66 zákona o rozhodčím řízení lze pro účely čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001 jednoznačně považovat za „rozhodnutí“ vydané v dožádaném státě, a to z následujících tří důvodů.

53. Zaprvé článek 32 nařízení č. 44/2001 definuje pojem „rozhodnutí“ velmi široce⁴³. Tato definice se použije na všechna ustanovení uvedeného nařízení, v nichž se tento pojem vyskytuje⁴⁴, včetně čl. 34 odst. 3.

54. Zadruhé Soudní dvůr v bodě 17 rozsudku ve věci Solo Kleinmotoren rozhodl, že aby mohl být akt kvalifikován jako „rozhodnutí“ ve smyslu Bruselské úmluvy, „musí být vydán soudním orgánem smluvního státu, který rozhoduje z vlastní pravomoci o sporných věcech mezi účastníky řízení“⁴⁵.

55. Rozhodnutí vydané podle čl. 66 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení tyto podmínky v plném rozsahu splňuje. Z popisu postupu, kterým anglické soudy vydávají rozhodnutí o vykonatelnosti rozhodčího nálezu podle článku 66 zákona o rozhodčím řízení, uvedeného v předkládacím rozhodnutí, je zřejmé, že tento postup nespočívá v automatickém schválení rozhodčího nálezu ani nepředstavuje „cvičení v razítkování“. Soud vyslechne argumenty a vydá rozhodnutí o řadě hmotněprávních aspektů, jako jsou pravomoc rozhodce, otázka, zda je vydání rozhodnutí v zájmu spravedlnosti (úvahy o praktičnosti a prospěšnosti vydání rozhodnutí), aspekty veřejného pořádku a zájmy třetích stran. Za účelem rozhodnutí o těchto aspektech může soud nařídít šetření a projednání různých skutkových a právních otázek⁴⁶. Z toho vyplývá, že, jak je uvedeno v předkládacím rozhodnutí, soud, který projednává návrh podle článku 66, může rozhodovat o důležitých hmotněprávních aspektech sporných mezi účastníky řízení, i když se tyto aspekty nekryjí s otázkami nebo problémy, o kterých rozhoduje rozhodčí soud a které jsou obsaženy v rozhodčím nálezu.

56. Jak správně uvádí Spojené království a Komise ve svých písemných vyjádřeních, pravomoc rozhodnout o tom, zda bude rozhodnutí ve znění rozhodčího nálezu vydáno, patrně rovněž nevyplývá z rozhodčího nálezu nebo dohody účastníků řízení o podrobení sporu rozhodčímu řízení, ale z pravomoci svěřené za tímto účelem anglickému soudu, která zahrnuje řešení hmotněprávních aspektů, které jsou mezi účastníky řízení sporné. Anglický soud není, na rozdíl od toho, co tvrdí německá a francouzská vláda, ve stejném postavení jako soud, který schvaluje smír uzavřený účastníky řízení, jako tomu bylo za okolností, za nichž byl vydán rozsudek ve věci Solo Kleinmotoren, v němž Soudní dvůr konstatoval, že „soudní smíry jsou v zásadě smluvní povahy, neboť jejich znění závisí v prvé řadě na vůli účastníků řízení“⁴⁷. Jak správně uvádí Komise ve svých písemných vyjádřeních, rozhodčí nález není projevem dohody mezi účastníky řízení o otázkách, na něž se vztahuje, ale je spíše rozhodnutím o sporu ohledně těchto otázek.

57. Zatřetí souhlasím s tvrzením klubu a Spojeného království uvedeným v jejich písemných vyjádřeních, že skutečnost, že v rozhodnutí přijatém podle článku 66 zákona o rozhodčím řízení není řešena každá otázka projednávaná před rozhodčím soudem, nebrání tomu, aby toto

⁴³ – Viz definice citovaná v bodě 5 tohoto stanoviska.

⁴⁴ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. června 1994, Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, body 15 a 20). Článek 25 Bruselské úmluvy, který uvedený rozsudek vyložil, má totožný obsah s článkem 32 nařízení č. 44/2001.

⁴⁵ – Tamtéž, bod 17.

⁴⁶ – V projednávané věci spočívalo v sedmidenním soudním líčení, v jehož průběhu byly předloženy věcné důkazy spolu se znaleckým posudkem týkajícím se španělského práva. Viz bod 20 tohoto stanoviska.

⁴⁷ – Rozsudek ze dne 2. června 1994 (C-414/92, EU:C:1994:221, bod 18).

rozhodnutí bylo „rozhodnutím“ ve smyslu čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001⁴⁸. Aby soud mohl vydat rozhodnutí, které naplňuje účel tohoto ustanovení, není zejména povinen rozhodnout o všech hmotněprávních aspektech sporu. Například ve věci Gambazzi Soudní dvůr konstatoval, že k tomu, aby byla rozhodnutí kvalifikována jako „rozhodnutí“ ve smyslu uvedeného ustanovení, stačí, aby se jednalo o „soudní rozhodnutí, která [...] byla nebo mohla být v tomto státě původu, podle různých postupů, předmětem přezkumu ve sporném řízení“⁴⁹. V této věci bylo rozhodnutí vydané anglickým soudem v nepřítomnosti žalovaného, který byl vyloučen z řízení z důvodu nesplnění soudního příkazu, považováno za „rozhodnutí“ bez ohledu na to, že soud nezkoumal podstatu nároků žalobce, ale omezil se na úvahu ohledně splnění podmínek pro vydání rozsudku pro zmeškání.

58. Je pravda, že bod 17 rozsudku ve věci Solo Kleinmotoren⁵⁰ odkazuje na „the“ issues between the parties' [sporné otázky mezi účastníky řízení]. Z bodu 21 tohoto rozsudku, který odkazuje na „předmět sporu“ mezi účastníky řízení, a ze znění bodu 17 v jazyce řízení, tedy v němčině, však vyplývá, že určitý člen použitý v anglickém znění neměl mít žádnou váhu⁵¹.

59. Rovněž se ztotožňuji s názorem klubu, německé vlády⁵², Spojeného království a Komise, že čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001 se vztahuje na všechna neslučitelná rozhodnutí vydaná ve sporu mezi týmiž účastníky v členském státě, v němž se žádá o uznání, bez ohledu na to, zda jeho předmět spadá do věcné působnosti nařízení č. 44/2001. Jinými slovy, vynětí rozhodčího řízení podle čl. 1 odst. 2 písm. d) tohoto nařízení se neuplatní tím způsobem, že by taková rozhodnutí nespádala do oblasti působnosti čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001.

60. Článek 1 odst. 2 nařízení č. 44/2001 není určující, pokud jde o to, zda rozhodnutí podle čl. 34 odst. 3 tohoto nařízení spadá do oblasti působnosti tohoto nařízení, a to z toho prostého důvodu, že tato ustanovení byla přijata za odlišným účelem a sledují různé cíle.

61. Pokud jde o účel a cíle čl. 1 odst. 2 nařízení č. 44/2001, spadá-li „rozhodnutí“ ve smyslu článku 32 uvedeného nařízení do jeho věcné působnosti, lze využít vzájemného uznávání, a rozhodnutí tak může „cestovat“. Abychom přijali popis, jehož se dovolává klub: „Čl[ánek] 1 stanoví použití nařízení v případě řízení, které je za situace, kdy byl podán návrh na výkon podle kapitoly III, určeno předmětem rozhodnutí, které má být vykonáno (v projednávané věci španělské rozhodnutí)“ a „jakmile je s odkazem na toto řízení konstatováno, že se nařízení použije, nehraje čl[ánek] 1 žádnou další roli“.

62. Jak uvádí klub, německá vláda, Spojené království a Komise, čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001 slouží jinému účelu a má odlišné cíle, a to chránit integritu vnitrostátního právního řádu členského státu a zajistit, aby jeho právní pořádek nebyl narušen tím, že by byl povinen uznat cizí rozhodnutí, které je neslučitelné s rozhodnutím jeho vlastních soudů. V Jenardově zprávě byla tato základní zásada určena ve vztahu k Bruselské úmluvě⁵³. Soudní dvůr o tuto zásadou opřel

⁴⁸ – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce si předkládající soud přeje zjistit, zda lze rozhodnutí přijaté podle článku 66 zákona o rozhodčím řízení kvalifikovat jako „rozhodnutí“, pokud vnitrostátní soud rozhodl o některých, avšak nikoli o všech, hmotněprávních aspektech sporu mezi účastníky řízení, které projednával rozhodčí soud.

⁴⁹ – Rozsudek ze dne 2. dubna 2009 (C-394/07, EU:C:2009:219, bod 23). V této věci se španělský stát podrobil pravomoci anglického soudu, přičemž řízení, které vyústilo ve vydání rozhodnutí podle článku 66, bylo sporné.

⁵⁰ – Rozsudek ze dne 2. června 1994 (C-414/92, EU:C:1994:221).

⁵¹ – Německé znění bodu 17 je následující: „über [...] Streitpunkte“. Viz rovněž francouzské („sur des points litigieux“) a italské („su questioni controverse“) znění tohoto bodu.

⁵² – Německá vláda je nakonec toho názoru, že rozhodnutí soudů členského státu, v němž se žádá o uznání, která souvisejí s vnitrostátním rozhodčím řízením, do oblasti působnosti čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001 nespádají.

⁵³ – Jenardova zpráva (citovaná v poznámce pod čarou 23), s. 45: „právní pořádek ve státě by byl narušen, pokud by bylo možné využít dvou neslučitelných rozhodnutí“.

svoji argumentaci ve věci Solo Kleinmotoren⁵⁴. Výklad čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001 je tedy založen na požadavku, aby nebyl narušen právní pořádek v členském státě, v němž se žádá o uznání⁵⁵.

63. Vzhledem k tomu, že vynětí některých věcí z věcné působnosti nařízení č. 44/2001 vedlo ke vzniku nebezpečí vzájemně neslučitelných rozhodnutí, bylo třeba přijmout pravidla, která by tuto situaci upravila. Toto nebezpečí bylo v oblasti rozhodčího řízení výslovně uznáno ve stanoviscích generálního advokáta M. Darmona ve věci Rich a generální advokátky J. Kokott ve věci Allianz a Generali Assicurazioni Generali⁵⁶. Na základě čl. 1 odst. 2 nařízení č. 44/2001 se má u mnoha důležitých věcí, včetně věcí týkajících se statusu fyzických osob nebo jejich způsobilosti k právním úkonům, závětí a dědictví, úpadku, platební neschopnosti a sociálního zabezpečení, za to, že nespádají do oblasti působnosti tohoto nařízení. Souhlasím proto s tvrzeními klubu, německé vlády, Spojeného království a Komise, že právní pořádek a vnitrostátní právní řády členských států by byly vážně narušeny, pokud by jejich soudy byly nuceny ignorovat rozhodnutí ve všech uvedených věcech, která byla vydána jinými soudy téhož členského státu v rámci jejich pravomoci a která by mohla zakládat překážku věci pravomocně rozsouzené, ve prospěch – potenciálně následného – rozhodnutí vydaného soudem jiného členského státu, který by rozhodoval v téže věci. Vzhledem k neexistenci jasných ustanovení v opačném smyslu, je rozumné učinit závěr, že unijní normotvůrce neměl v úmyslu přijmout ustanovení, která by měla takto rušivý dopad na právní pořádek v členských státech.

64. V rozsudku ve věci Hoffmann⁵⁷ Soudní dvůr rovněž objasňuje, že rozhodnutí vydané soudem státu, v němž se žádá o uznání cizího rozhodnutí, by mělo počítat s náležitými úcty bez ohledu na to, že předmět tohoto prvního rozhodnutí nespádá do oblasti působnosti nařízení č. 44/2001. Ve věci Hoffmann bylo rozhodnutím vydaným v Německu uloženo manželovi, aby platil výživné své manželce, od níž byl v Německu odloučen. Poté získal od nizozemského soudu rozhodnutí o rozvodu, které v Německu nebylo uznáno. Rozsah působnosti Bruselské úmluvy totiž v rozhodné době vylučoval věci týkající se statusu fyzických osob, avšak na věci týkající se placení výživného na manžela či manželku se úmluva vztahovala. V rámci řízení o výkonu německého rozhodnutí v Nizozemsku byla Soudnímu dvoru položena otázka, zda by měl být výkon rozhodnutí odepřen podle čl. 27 odst. 3 Bruselské úmluvy⁵⁸ z důvodu jeho neslučitelnosti s nizozemským rozhodnutím o rozvodu. Soudní dvůr rozhodl, že nizozemský soud by měl výkon německého rozhodnutí odepřít. Mimo jiné uvedl, že „dotčená rozhodnutí mají právní důsledky, které se vzájemně vylučují“ a že „cizí rozhodnutí, které nutně předpokládá existenci manželského svazku, by muselo být vykonáno, ačkoli tento svazek byl zrušen rozhodnutím vydaným v rámci sporu mezi týmiž stranami ve státě, v němž je žádáno o výkon“⁵⁹.

65. Souhlasím s Komisí v tom, že postoj, který zaujal Soudní dvůr ve věci Hoffmann⁶⁰, splňuje požadavky systému příslušnosti stanoveného nařízením č. 44/2001, neboť usnadňuje uznání platnosti rozhodnutí v jurisdikcích, v nich byla vydána. Německé rozhodnutí a nizozemské rozhodnutí o rozvodu nemohly existovat v rámci téhož právního systému. Pokud by Bruselská

⁵⁴ – Rozsudek ze dne 2. června 1994 (C-414/92, EU:C:1994:221, bod 21).

⁵⁵ – V tomto smyslu viz stanovisko generálního advokáta P. Légera ve věci Italian Leather (C-80/00, EU:C:2002:107, bod 53).

⁵⁶ – Stanovisko generálního advokáta M. Darmona (C-190/89, EU:C:1991:58, bod 102) a stanovisko generální advokátky J. Kokott (C-185/07, EU:C:2008:466, body 70 až 73).

⁵⁷ – Rozsudek ze dne 4. února 1988 (145/86, EU:C:1988:61).

⁵⁸ – Předchůdce čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001.

⁵⁹ – Rozsudek ze dne 4. února 1988, Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61, bod 24).

⁶⁰ – Tamtéž.

úmluva takový stav věcí připouštěla, narušilo by to právní pořádek v Nizozemsku⁶¹. Vzhledem k tomu, že pro účely této analýzy není důvod rozlišovat mezi jednotlivými výjimkami obsaženými v čl. 1 odst. 2 nařízení č. 44/2001, je navíc irelevantní, že se rozsudek ve věci Hoffmann netýká čl. 1 odst. 2 písm. d).

66. Konečně jsem rovněž přesvědčen o správnosti argumentu předloženého klubem, Spojeným královstvím a Komisí, že výklad čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001, dle něhož by rozhodnutí vnitrostátních soudů, kterými se přiznává vykonatelnost rozhodčím nálezům, jako je dotčené rozhodnutí podle čl. 66 odst. 2, nespadlo do oblasti působnosti tohoto ustanovení, vytváří přinejmenším dvě anomálie.

67. Zaprvé podle čl. 34 odst. 4 nařízení č. 44/2001 může dřívější rozhodnutí vydané ve třetí zemi, které ze své podstaty nespadá do oblasti působnosti tohoto nařízení, bránit uznání pozdějšího neslučitelného rozhodnutí vydaného v jiném členském státě než v tom, v němž se žádá o uznání. Naproti tomu neslučitelné rozhodnutí vydané v členském státě, v němž se žádá o uznání, jehož předmět by byl považován za takový, který nespadá do oblasti působnosti nařízení č. 44/2001, by tento účinek nemělo. Například rozhodnutí vydané soudem v Bolívii, třetím státě, by mohlo bránit tomu, aby rozhodnutí vydané soudem v Irsku, členském státě, bylo uznáno ve Francii, jiném členském státě, zatímco by nebylo možné dovolávat se rozhodnutí vydaného francouzským soudem, aby bylo zabráněno uznání irského rozhodnutí ve Francii.

68. Zadruhé zahraniční rozhodčí nález by měl v právním řádu členského státu, v němž se žádá o uznání, nadřazené postavení ve srovnání s vnitrostátním rozhodčím nálezem, který byl vykonán soudy tohoto členského státu. Pokud členský stát uzná zahraniční rozhodčí nález podle Newyorské úmluvy z roku 1958, nemůže se následně za účelem výkonu rozhodnutí členského státu, které je v rozporu s tímto zahraničním rozhodčím nálezem, dovolávat nařízení č. 44/2001. Vnitrostátní rozhodčí nález vykonávaný prostřednictvím rozhodnutí v členském státě, v němž se žádá o uznání, by byl v horším postavení, neboť by neměl status rozhodčího nálezu podle Newyorské úmluvy z roku 1958⁶² a neměl by ani nárok na ochranu podle čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001. V projednávané věci by byl rozhodčí nález v případě, že by rozhodnutí podle článku 66 nebránilo výkonu španělského rozhodnutí v Anglii, zbaven právních účinků v jurisdikci místa rozhodčího řízení, avšak přesto by mohl být v jiném členském státě vykonán přednostně před španělským rozhodnutím. Vezměme si příklad, který uvedla Komise ve svých písemných vyjádřeních. Pokud by se francouzské soudy domnívaly, že Newyorská úmluva z roku 1958 vyžaduje, aby rozhodčí nález uznaly, nařízení č. 44/2001 by nebránilo výkonu tohoto rozhodčího nálezu ve Francii a francouzské soudy by nebyly povinny uznat španělský rozsudek v rozsahu, v němž je s tímto rozhodčím nálezem neslučitelný.

69. Na závěr uvádím, že souhlasím s klubem, Spojeným královstvím a Komisí, že rozhodnutí vydané podle čl. 66 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení může představovat „rozhodnutí vydané [...] v členském státě, v němž se o jeho uznání žádá,“ pro účely čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001, bez ohledu na to, zda spadá do věcné působnosti tohoto nařízení.

⁶¹ – Stejný názor zastává i odborná literatura. Viz například Hartley (citovaný v poznámce pod čarou 42 výše): „[...] ve věci Hoffmann jsme viděli, [...] že rozhodnutí, které nespadá do věcné působnosti nařízení (nebo úmluvy), může přesto představovat překážku pro uznání či výkon rozhodnutí vydaného v jiném členském státě. To se zdá být rozumné. Z hlediska daného právního řádu je rozpor mezi dvěma rozhodnutími nepřijatelný, i když jedno z nich nespadá do oblasti působnosti nařízení Brusel: podstatné je, že obě rozhodnutí jsou v rámci dotčeného právního systému platná.“

⁶² – Článek I odst. 1 Newyorské úmluvy z roku 1958 stanoví, že tato úmluva se vztahuje pouze na uznání rozhodčích nálezů vydaných na území jiného státu než toho, v němž je o jejich uznání žádáno.

70. Navrhuji proto, aby Soudní dvůr na první a druhou otázku odpověděl tak, že rozhodnutí ve znění rozhodčího nálezu podle čl. 66 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení může představovat relevantní „rozhodnutí“ členského státu, v němž se o jeho uznání žádá, pro účely čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001, bez ohledu na to, že takové rozhodnutí nespadá do oblasti působnosti tohoto nařízení z důvodu uvedeného v jeho čl. 1 odst. 2 písm. d).

C. Ke třetí předběžné otázce

71. Podstatou třetí předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda by se tento soud v případě, že Soudní dvůr shledá, že se čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001 nepoužije, mohl dovolávat čl. 34 odst. 1 tohoto nařízení za účelem odmítnutí uznání nebo výkonu rozhodnutí jiného členského státu z důvodu existence předchozího vnitrostátního rozhodčího nálezu nebo rozhodnutí ve znění tohoto nálezu vydaného soudem členského státu, v němž se o jeho uznání žádá. Předkládající soud si zejména přeje zjistit, zda by za takových okolností mohl použít čl. 34 odst. 1, nebo zda čl. 34 odst. 3 a 4 stanoví taxativní výčet důvodů, na jejichž základě mohou být uznání nebo výkon odmítnuty z důvodu překážky věci pravomocně rozsouzené nebo neslučitelnosti.

72. S ohledem na odpověď Soudního dvora na první dvě předběžné otázky, kterou navrhuji, a která řeší otázky vznesené ve věci v původním řízení a umožní předkládajícímu soudu vyřešit rozpor mezi rozhodnutím vydaným podle článku 66 a španělským rozhodnutím, se domnívám, že na třetí předběžnou otázku není třeba odpovídat. Nicméně pro úplnost i pro případ, že by Soudní dvůr mohl mít odlišný názor ohledně navrhované odpovědi na první dvě otázky, se budu ve stručnosti zabývat i třetí otázkou.

73. Podle judikatury Soudního dvora musí být čl. 34 odst. 1 nařízení č. 44/2001 vykládán striktně, neboť představuje překážku uskutečnění jednoho ze základních cílů tohoto nařízení. Lze se jej dovolávat pouze ve výjimečných případech⁶³. Ačkoli je členským státům v zásadě ponechána volnost určit podle výhrady obsažené v čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001 požadavky vyplývající z jejich veřejného pořádku, meze tohoto pojmu vymezuje toto nařízení⁶⁴. I když tedy Soudnímu dvoru nepřísluší definovat obsah veřejného pořádku členského státu, přísluší mu nicméně kontrolovat meze, v jejichž rámci může soud členského státu použít tento pojem, aby neuznal rozhodnutí vydané v jiném členském státě⁶⁵.

74. Z judikatury Soudního dvora rovněž vyplývá, že použití pojmu veřejného pořádku přichází v úvahu pouze v případě, že uznání nebo výkon rozhodnutí vydaného v jiném členském státě by představovaly zjevné porušení právního pravidla považovaného v právním řádu členského státu, v němž se o uznání žádá, za zásadní, nebo práva, které je v tomto právním řádu uznáváno za základní⁶⁶. Ve věci Hoffmann⁶⁷ Soudní dvůr konstatoval, že použití pojmu veřejného pořádku, které je až na výjimečné případy nepřípustné, je v každém případě vyloučeno, pokud se jedná o otázku slučitelnosti cizího rozhodnutí s rozhodnutím vnitrostátním. Tuto otázku je tedy třeba řešit na základě čl. 27 odst. 3 Bruselské úmluvy⁶⁸.

⁶³ – Rozsudek ze dne 25. května 2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349, bod 38 a citovaná judikatura).

⁶⁴ – Tamtéž, bod 39 a citovaná judikatura.

⁶⁵ – Tamtéž, bod 40 a citovaná judikatura.

⁶⁶ – Tamtéž, bod 42 a citovaná judikatura.

⁶⁷ – Rozsudek ze dne 4. února 1988 (145/86, EU:C:1988:61, bod 21).

⁶⁸ – Předchůdce čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001.

75. Lze rovněž odkázat na Jenardovu zprávu⁶⁹, v níž se upozorňuje na to, že „případ neslučitelnosti cizího rozhodnutí s rozhodnutím vydaným vnitrostátním soudem je stávajícími úmluvami buď považován za záležitost veřejného pořádku [...], nebo je upraven zvláštním právním ustanovením“. V této zprávě se uvádí, že „považovat to za záležitost veřejného pořádku by představovalo nebezpečí, že by pojem veřejného pořádku byl vykládán příliš široce“.

76. Kromě toho, jak poznamenal generální advokát N. Wahl ve svém stanovisku ve věci *Salzgitter Mannesmann Handel*, čl. 34 odst. 2, 3 a 4 nařízení č. 44/2001 představuje *lex specialis* ve vztahu k čl. 34 odst. 1, který je obecné povahy. Posledně uvedené ustanovení se nepoužije v rozsahu, v němž jsou důvody veřejného pořádku zahrnuty v ostatních výjimkách⁷⁰.

77. Souhlasím proto s poznámkou francouzské vlády, že unijní normotvůrce měl v úmyslu upravit otázku překážky věci rozsouzené nebo neslučitelnosti v čl. 34 odst. 3 a 4 nařízení č. 44/2001 taxativně, a tím vyloučit možnost použít v této souvislosti pojem „veřejný pořádek“. Z toho vyplývá, že Soudní dvůr by neměl přijmout široký výklad čl. 34 odst. 1 nařízení č. 44/2001, který by omezil užitečný účinek odstavců 3 a 4 tohoto nařízení nebo usnadnil jakékoli obcházení podmínek stanovených v těchto odstavcích.

78. Pokud by Soudní dvůr dospěl k závěru, že se čl. 34 odst. 3 nařízení č. 44/2001 za okolností popsaných v této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce nepoužije, navrhuji, aby rozhodl, že předkládající soud se nemůže dovolávat čl. 34 odst. 1 tohoto nařízení za účelem odmítnutí uznání nebo výkonu rozhodnutí jiného členského státu z důvodu existence předchozího vnitrostátního rozhodčího nálezu nebo rozhodnutí ve znění tohoto nálezu vydaného soudem členského státu, v němž se o uznání rozhodčího nálezu žádá, a že čl. 34 odst. 3 a 4 nařízení č. 44/2001 stanoví taxativní výčet důvodů, na jejichž základě mohou být uznání nebo výkon odmítnuty z důvodu překážky věci pravomocně rozsouzené nebo neslučitelnosti.

VI. Závěry

79. Vzhledem k výše uvedenému navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky předložené High Court of Justice (Vrchní soud, Anglie a Wales), Queen's Bench Division (Obchodní soud) (Spojené království) následovně:

„Rozhodnutí ve znění rozhodčího nálezu podle čl. 66 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení může představovat relevantní „rozhodnutí“ členského státu, v němž se o jeho uznání žádá, pro účely čl. 34 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, bez ohledu na to, že takové rozhodnutí nespadá do oblasti působnosti tohoto nařízení z důvodu uvedeného v jeho čl. 1 odst. 2 písm. d).“

⁶⁹ – Jenardova zpráva (citovaná v poznámce pod čarou 23), s. 45.

⁷⁰ – Stanovisko generálního advokáta N. Wahla (C-157/12, EU:C:2013:322, bod 30).